

КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Культура й мистецтво українського народу на Україні під радянською владою не відроджується, але народжується. Народжується, буйно розвивається й квіте культура: наукові інститути різних галузей, мистецтв, театральні колективи, хорі, письменницькі організації, музичні, образотворче мистецтво. Коли читаєш — дивуєшся, як швидко працюють видатні сили.

Старі мистецькі сили — що одні зразу стали на бік рад-

нісських трубок. Ці трубки механічно відкриваються вже при 60 степенях тепла і заливають всю будову водою. В цілому театрі розміщено 54 великих збірники з водою, над якими наглядом керує пожежний персонал.

Сама сцена складається з 5-ти подвижних мостів, що можуть давати 5 різнородних конструктивних помостів (сцен). Всі мости урештєвляються при допомозі гідравлічних двигачів, сконструйованих у миколаївських фабриках. Освітлення сцени має відбуватися по найновішим вимогам і досягненням світлової техніки. Театр має апарат, що дає усім кольорам сонячного спектру. Крім того на сцені є кілька рефлекторів дуже великої сили, 126 нітрово-ламп по 2,000 свічок кожна.

Для театру набуто в Берліні за ціну 6,500 доларів спеціальний театральний орган, що крім музики видає усі звуки та шелест природи.

Відрастворено також картину роботи віденського майстра Лефера. Реставрував її артист Зандін під доглядом Головіна. Вся відбудова театру коштувала 160,000 рублів золотом.

Ми наведемо подробиці відбудови, щоб показати, з якою увагою ставиться до культури радянська влада.

Березіль до Харкова.

На Україні в минулому сезоні працювало десять українських державних театрів, не говорячи про інші вільні дружини. Найстаршим і найславнішим з них є київський театр "Березіль", під проводом народно-го артиста республіки Леся Курбаса. Театр "Березіль" переїздить до Харкова; де з додатковими силами Леся Курбаса створить центральний державний театр.

5-ти річний ювілей капелі "Думка".

У зв'язку з наступним ювілеєм відомої на Україні та за її межами Держ. Капелі "Думка", президія окружного комітету незалежних селян, беручи на увагу велику художню-культурну роботу, що її проводить "Думка" серед широких селянських мас, порушила питання про надання керівникові капелі Городовенкові звання заслуженого артиста Республіки.

Городовенко по походженню селянин, член комнезаму.

Всеукраїнська художня вистава в Харкові.

Колегія народнього комісаріату освіти остаточно вирішила улаштувати в Харкові першу всеукраїнську художню виставу з метою продемонструвати українські радянські художні досягнення за час революції. З музеїв Харкова, Києва і Одеси на виставі буде біля 2,000 експонатів. Під виставу відводиться помешкання Соціального Музею. Для публіки виставу буде відкрито протягом двох місяців.

Витрати на культурні потреби населення.

Як збільшуються витрати радянського уряду на потреби населення, свідчить такий факт: В харківській округі витрачено торік на одного чоловіка 27,69 карб., цього року 34,82 карб. Найбільше витрачається на культурно-соціальні потреби.

Комуністичний музей.

В зв'язку з відкриттям окружного з'їзду Рад в Харкові, харківський комсомол, впорядковує комуністичний музей. Виставляються нові експонати по всіх галузях, як комуністичного, так і сільського господарства. Під час окружного з'їзду Рад делегати з'їзду матимуть змогу користуватись музеєм безплатно.

Зібрав Волинськ.

В Харкові до відвіду театру поставили 2. квітня франц. комедію "Гендлярі славою" і 8. квітня комедію "Ревізор". У ній брав участь відомий артист М. Садовський, що приїхав з-за кордону.

Після гастролей в Москві театр відвіз до Одеси по Білорусі. В серпні місяці франківці, очевидно, гастролюватимуть у Парижі. Від франц. театру "Шамп-Елізе" одержано вже запрошення на місяць. Умови поставлені ним дуже зручні. Дирекція франц. театру зобов'язується оплатити всі видатки на виставі й акторів під час гастролей.

В наступному сезоні театр має працювати в Києві. В Харкові ж відкрито центральний театр Республіки, до складу якого увійде київський "Березіль" та низка видатних акторів з інших театрів.

Вільно святкуємо.

(Фрагмент.)

Наче лука барвіста, цвітє площа прапорами, червоними буйними квітами.

Далеко від трибуни стоїть Петро зі своїми товаришами на виробництві.

В Петра червоний прапор у руках. Перший раз святкує Петро, свято робітників у місті. Розмовляє вітер тихо з прапором, наче щось таємно розповідає... А думки Петра там: де гадюкою обгортає тихий Оскіл село їхнє, (такий той Оскіл з очеретами та зажеренням), а з другого боку білорусий, могутній. Це це тоді — коли Петро не знав, що таке 1. травня, коли він не був ще робітником заводу, коли ще не був комсомольцем. Два роки всього пройшло... І тоді був ранок, похорий, сонячний... Приїхали до їх три з міста, такі молоді, веселі, з зірками на шапках, з стрічками червоними; свято проводить (це тепер Петро знає, що свято приїхали проводити, а тоді він ще не знав).

Все село збиралося на майдан, всі прийшли, хто міг прийти. А він був тоді в наймах. Кинув коні на толоці й собі прийшов на майдан. Він не все зрозумів, що казали, але коли вийшов отой менший, кучерявий, він все зрозумів, ой як він казав, тихо стояли тоді дядьки, тихо, тихо було. Приїхав і ліс, немов прислухався.

— Ой боже мій, такий молодий, та за що ж то його так порубали — ридали жінки. Петро підійшов й собі глянув, порубаний, порубаний, а не закриті очі дивились холодно, спокійно. Петро не забув ніколи тих очей. О, як він зненавидів той зелений, могутній ліс...

Забрали їх на другий день в місто.

А через тиждень Петро — гасав на коні в отряді "по боротьбі з бандитизмом" по всьому повіті.

Не один крук заснув на віки, не одна голова скотилась. Не було милості...

Хитнувся вітер й кинув слова промовця.

— "Вільно святкуємо"... Здрігнувся Петро, стиснув міцніше прапор в руці.

— Так, вільно — ледве чути промовця...

Розмовляє вітер тихо з прапором, наче щось таємне розповідає...

Перший раз святкує Петро свято робітників у місті.

1. Кістун.

ЖЕРТВИ ШЛЯХЕТСЬКОЇ РЕАКЦІЇ.

(Спеціальна кореспонденція зі Стрия до "Укр. Роб. Вістей").

По Калиш, Леда, Вроцлав, ку прийшла черга і на тих підкарпатське місто Стрий. Коли 31. березня прийшла вістка з того міста, що там політася кров робітників і що впади трупи, з початку ніхто не хотів у це вірити. За багато жертв, аніж нечайна, була ця вістка, щоб можна було її спокійно прийняти. Але вскорі показалося, що це така правда і що дев'ять робітників переплатило життям за спробу домогтися праці і більш нічого, як тільки праці.

Вістка, етверджена часописними телеграфами, викликала загальне обурення. Тільки панська і на її устах стояча градіна преса замість представити нагу правду і осудити тих, які понесли вину за провин невинної крові, ударила на аларм, що це робота комуністів, що це комуністи пхнули безкритичні маси на різню.

Щоб перевірити річ на місці і щоб вжити участь в похоронах героїв — їдемо у Стрий. Іде посол т. Папчук і посол т. Сохацький. Дорога зі Львова недалека. Тільки дві години їдуть.

Вже при в'їзді на стрийський дворець переконалися, що тут справді зайшла якась важна подія. Скрізь повно поліції і війська. Їдемо вулицями міста, бачимо те саме. Відділи війська у металевих шоломах з наїженими багнетами, кінна поліція, спеціально сформована зі Станиславова, і неймовірна маса пішої поліції та агентів. Мешканців майже не бачимо. Мають всі поховалися; побоюючися арештування. А арештують на право і на ліво, без огляду на це, чи хто брав участь у відомій демонстрації, чи не так.

Та вдається всеж таки зустрінути людей, які детально описують перебіг демонстрації дня 31. березня і страшну масову поліцією безборонних демонстрантів. Був це неорганізований, самочинний виступ і зовсім не був такий страшний, щоб аж треба було положити дев'ять трупів і безліч людей тяжко ранити. У Стрию, як і по всіх інших містах Польщі, страшно безробіття, але ні уряд, ні магістрат нічого досі не зробили, щоб безробіття зменшити і дати кільком соткам нещасних якихсь марне заняття. Безробітні просили, благали, а впрямі вислали делегацію, щоб ця делегація збиралася група безробітних, яка не виносила більше, як 100 людей. Це були ті страшний товпи, про які так обірило писала панська преса, які так загрожували і панові старості і бурмістрові, котрі тільки спасалися перед смертю великі прикидати поліцію і оборонити себе. Все брехня і ні крихоточки правди в тому немає. Що і стрийський староста Новак, і бурмістр зневажені всіма, не тільки робітниками — це правда, але це не почитальні фігури, які не надаються на свої пости. Ця мала група демонстрантів, серед якої було переважно число голодних жінок і малих дітей, ввійшла в коридор магістрату, щоб в очі своїм верховодам сказати, що вони пухнуть з голоду, щоб їм дали працю. Та тут сталося неймовірне, страшно. На приказ команданта поліції Лазаревича поліція почала стріляти. Стріляли втемно

в похоронах буде проведено і що ніхто не може рушити за есентаційні експозиції. Поліція уступила.

Вертаємо до міста. Вигляд міста незмінний. Скрізь дає поліція і війська, всі державні установи під охороною військових стійок. Убиваються хмари агентів, які приступають до кожного і легітимують.

Розмовляємо з робітниками. Всі те саме нам розкажуть, що вже чули ми при приїзді до Стрия. Зараз поліція лютує. Спради комісара Лазаревича завіщено в урядованні, але в ту саму пору арештовано вже 70 осіб, яких тримають в казематах магістрату. Арештують ще далі. Про скількість ранених важко що небудь певного сказати, а то тому, що велика скількість ранених поховалася по домах, побоюючися репресій поліції. Тільки тих, що майже в агонії, забрали до шпиталю.

Вертаємо. Лишається тільки т. Сохацький, щоб інтерв'ювати у влади і вести акцію попомі. Та чи ці інтерв'ювання зможе що зробити? Здається, що ні. Те, що сталося в Стрию, запря може статися в інших містах. Польща на українців, яка знаходиться недалеко від Стрия, і Жид. На 5. годину назначений похорон. Військом мають ходити на католицькому цвинтарі. Всі вони зложени в покійницькій (трупарні), яка знаходиться недалеко від Стрия. Підходимо і бачимо громади людей, так що навіть важко туди дістатися. На похорони явилися всі. Не тільки самі робітники. Всі без огляду на класову приналежність, і це є найкращим доказом, як цілий загальний варварський вчинок польської адміністрації і поліції. До покійницької (трупарні) нікого не пускають, навіть родини убитих. Не дозволяють навіть доставити трупи, тільки кладуть похованих у звичайні білі пакети, і поїхав тоді поліція усемає і кожний має доступ до ссередини. Але така маса народу, що годі передістатися.

Начинається похоронний похід. Передом несуть вінки. Від місцевих і позамісцевих робітничих організацій, від українського, польського і жидівського пролетаріату, від комуністичних послів і інших. За вінками делегації: зі Стрия, зі Станиславова, Дрогобича, Борислава, Стебника, зі всіх дальших і ближніх робітничих центрів. Потім всім білях довини, які несуть товариші покійницьких. А там море народу, там іляч, там горе і нещастя до тих, що загнали тих нещасних у могилу. Шумить море, наче з берегів хотіло б перелетіти, бо переповнене воно горем мільйонних мас, засуджених на нужду і смерть.

Похід спінняється над свіжими могилами, викопаними на самому краю цвинтаря. Труни складають у свіжі ями. Починаються промови.

Говорить посол т. Папчук від пролетаріату Закарпаття. Говорить посол т. Сохацький від пролетаріату Польщі, промовляють робітники, а також делегати від П.Н.С. Та ті чують, що діється біля них, чують, що діється в душах тих, які збиралися на похорони і тому дуже революційно намагаються протестувати проти безпощадного морду невинних. Серед зібраних безперервний плач і хлипання.

Тісно ввечір кінчається промова, труни присипують землею, і всім могилам робітничих героїв вкривають квітами і вінками. Народ з революційними піснями на устах розходиться в спокій. А треба зазначити, що на цвинтарі увесь час не було поліції, тільки робітничі міліція бергала порядку. Це сталося на виразне домагання професійних союзів, які категорично заявили, що участь поліції

Ой лєтєв тєвєнь
Цїлєм сьвїтєм,
Цєлєстєлї-тєвє
У пєвїтє.

Суходол і водї
Пєвнї руху...
Тєвє у заводї
Лїєвє духу.

Пєвнї всьогє сьвїту,
Нєсєвєтє бровнї,
Тєвєнє протї гнїту
Просїтє словє!

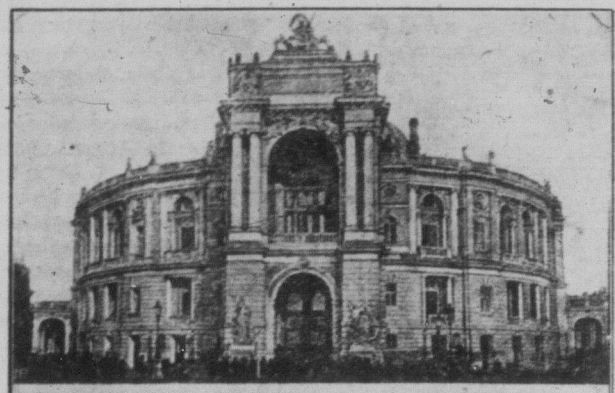
Сїв тєвєнє на завод.
Голєс мєтєлєвї,
Вїд мєшнї прє свєбоду
Одєржєв прємову:
"В мєнє рукї в колєчкєх
І кїлєкї у снїпї...
Над заводом по стєнєкєх
Пєгє голєс лїєнє:
"Пєлов пєнєм будєкї,
Голєдом мєрїлї,
А фєбрїчнї гудкї
Дє стєнкє будїлї;
І рєвїлє я нє пєнїв
Пєлєв у нємєзї...
Бїлє мєнє нї снїлє,
Плєтєвє мїє мєзєк;
Гєй, пїдївїє, пєдївїєсь,
Взїєв у рукї молєт —
Кїнєв голєс рєбїв
Черєз цїлє словє:

"Пєвєстєнїє гнєнї і голєднї
Прєлєтєрї усїх крєїн!"
Усїєк прєцєвнїє сьгєднї
Дє трєвнє голєву пїлїє.

Ой лєтїтє тєвєнє
Цїлєм сьвїтєм
І кїлєє словє
Протї гнїту.

Пєтєрє Голєтє,
("Гєрм").

"Укр. Роб. Вісті", не одинокі українська газета в Канаді, що виходить три рази на тиждень. Нехай буде вона в кожній хаті робітника і фермера!

Оперний театр ім. Луначарського в Одесі, один з найкращих театрів в Радянському Союзі.

влади, а другі, що втікали були з Петлюрою за кордон, нині вертають назад, сповідаються перед працюючими й з захопленням віддають себе культурній праці, щоб виправити свої помилки.

Не можна в одній статті хоч короткими згадками охопити все культурного життя Радянської України. Там тепер виходять спеціальні журнали, що присвячені мистецтву всіх галузей і культурі.

Тож, на цьому місці подамо хоч акороткі звістки про розвиток української культури в робітничо-селянській країні.

Державна опера в Харкові.

В столиці України, Харкові, перший раз в історії українського народу народилася величава українська державна опера, яка за минулий театральний сезон дала ряд встав — українських і перекладених на українську мову опер. Своєї вистави опера розпочала "Тарасом Бульбою" Лисенка. Потім йшли опери італійські, німецькі, російські в перекладах українського мовою.

Ця опера, як заявив її директор С. Каргальський і на далі залишається в Харкові, де і закінчить сезон 1-го травня. До цього часу має пройти одна постановка: опера Римського-Корсакова "Казка про царя Салтана" за режисурою Манзія (художник Хвостов, диригент Л. Штейнберг), в перекладі Павла Тичини.

Що до симфонічних концертів, то до кінця сезону їх буде чотири. Двома керуватиме знайомий харківчанам диригент Валерій Бердяєв, одним — ди-

ригент Микола Малько і четвертий диригент віденської опери Штідрі. Влітку симфонічні концерти будуть перенесені у Зоологічний сад. Тут сезон має розпочатися 25. травня. Протягом місяця концертом диригуватиме М. Малько. На далі намічено запросити німецьких диригентів. Вже вийшов до Берліну уповноважений провадити з ними переговори.

Наступний сезон буде дуже цікавим до всіх боків. Про це свідчить велика підготовча робота, проведена у цьому сезоні. Зараз є багато пропозицій

з інших країн, щоб у цьому сезоні виставити опери: "Тарас Бульба" Лисенка, "Казка про царя Салтана" Корсакова, "Казка про царя Салтана" Корсакова, "Казка про царя Салтана" Корсакова.

Вистава пройшла з великим успіхом. В переповненій залі було багато тої публіки з околиць міста, що її звичайно не буває в центральних театрах.

4-го квітня відбулася друга вистава за участю О. Сакаганського — "Запорожець за Дунаєм".

Українська опера в Києві.

Рішено також на слідуючий сезон українизувати київську оперу.

Президія Київського Округового Народнього Комісаріату Освіти про організацію в Києві української опери й визнала за потрібне утворити її в наступному сезоні 26—27 року. Округовим також визнав за можливе дати опері субсидію з тим, щоб основну субсидію давав її центр. Як тільки цю справу остаточно вирішать, негайно розпочнуться підготовчі роботи в справі організації української опери.

Українська опера в Одесі.

На осінь буде і в Одесі українська державна опера, що буде грати в одному з найкращих театрів Радянського Союзу, фотографію якого подаємо на іншому місці.

Цей театр ім. Луначарського згорів рік тому назад і цілий рік його відбудовували. Ось що ми знаємо про відбудову цього театру.

Мистецька керма відбудови була в руках найзайнятніших мистецьких сил Радсоюзу. Сала-

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

Селянський будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

вний будинок (читальня) в українському селі на Радянській Україні, де селяни проводять час на читанні й корисних дискусіях.

Частина першотравневого походу робітників і робітниць в місті Харкові на Радянській Україні.